

ดอกไม้โบราณคดีไทย ๕

โดย ชักกลอน ๕๗ 27

๓๕ รำเพย

“รอยรินกลื่นรำเพย ดิดพีเคยเซยกลิ่นปราง
นั่งแนบแอบเอวบาง ห่อนแห่ห่างว่างเว้นวัน

ชมดวงพวงมาลี ศรีเสาวภาคย์หลากหลายพรรณ
วนิตามาด้วยกัน จะอ่อนพีชี่ชมเซย”

วรรณคดี : กาพย์เห่เรือ(เห่ชมไม้)

พระนิพนธ์ : เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ไชยเชษฐาสุริยวงศ์(เจ้าฟ้ากุ้ง)

ดอกกรำเพย *Thevetia peruviana*

อยู่วงศ์ *Apocynaceae*

พุ่มไม้งาม ยามบานสวย รอยพิษนี้

มาที่ Andre Thevet เตรีอเตรอ

ชื่อสามัญ *Kuckybean Yellow Oleander*

Trumpet Flower เข่งงาม ลำเลมอ

Kucky Nut พลาตตุยกยาง ระวั้งนะเออ

พิษพะระอ เจอถึงตาย ฉายชิวัง

ดอกกรำเพย เอ๋ยชิวังไทย แะะศาลา

แห่นางดำ บานบุรี ยี่โถฝรั่ง

รำพน กระบอง และกระทอก บองต้อองพัง

ยางร้ายลั้ง ท้อทังตัน บนเปกัย

ดอกกรำเพย เอ๋ยชิวังคล้าย พระพายพัด

กลีบระบัต ระบัตพลัด ปลิดไลอ

ดอกสีเทอสีอง ส้มขาว สกาอใจ

ทนแล้งได้ ให้สีลั้ง เบิกบานเถติ

สวนสาธารณะ กะปลุกได้ ให้ท่างหน่อย

เหล่าเติกน่อย อ่าบล่อยให้ ใจลั้งไมนั้ง

ไม้พุ่มสวย รอยกลิ่นหอม ส้อมสวนศรี

ดูงามดี มีพิษร้าย ให้ตรวดตรา

มองลั้งใจ ใจมอองงาม ตามที่เห็น

ลั้งร้ายเร้น เฟ้นด้อยใจ ได้พบหนา

ภาชนะกรำย ในดี มีมากนา

ใจถึงใจ ได้คบหา ตราตริงน่าน

สถิตยัพันธ์ ธรรมสถิตย

ยามลมโชย เขยพัด สะบัดใบ
กิ่งใบโยก ไหวพริ้ว ปลิวไสว
ดอกรำเพย เพลโฉม ประไลมใจ
เหวี่ยงล้อมให้ เขยฉม ตามลมมา

แม่ละลวย เข่นนี้ แต่มีพิษ
ต่อโลหิต ให้อาเสียน เวียนหัวหงา
เป็นพิษกับ หัวใจ กระโรนา
ชีพจร เต็มจ้ำ ภาวถึงตาย

รำเพยยัง ใ้เป็นยา ฆ่าแมลง เอาจุดทาบ ไม่ต้อองแรง ทำได้ง่าย
ใส่หน้าล้อม ลายชู ไม่ดูตาย หมักทำวัน ก็จะได้ ไปใช้ได้

บางคนเรียก รำเพยว่า นารีรำพึง พังแล้วทิ้ง ผลคล้าย ของขำขี้
ดอกรักลวย รอยเสน่ห์ เส่หรีดี รำเพยนี้ ขำงลวยแสด หัวแดงแฉะ

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ไม้ต้นงาม นามรำเพย เคยจิต ใจดี
ทรงพุ่มสวย อบอุ่นใจ รั้วโรงเรียนมา
ไม้ผลัดใบ พลัดอ่อนไหว ให้ร่มหนา
เป็นอุโมงค์ คำเหมาะเสมอ ลมรำเพย

รำเพยนี้ ไม้ดอกดี สีน่ารัก
เทพศิรินทร์ ถิ่นเคยเรียน และคุ้นเคย
สัญลักษณ์ โรงเรียนดี ที่ละเมย
ดูรำเพย เคยศึกษา มาหลายปี

ไม้ไกลจาก เทพศิรินทร์ ถิ่นศึกษา
มีกิจกรรม ร่วมกันทำ ทุกๆปี
สายปัญญา โรงเรียนหญิง หยิ่งศักดิ์ศรี
จึงเป็นที่ มีเรือกราบ เล่าต่อมา

หนุ่มขาดั้น ลวดคอขลุ่ย ต้องคันศร
ให้หนักถึง ยางรำเพย เคยโดนมา
แม่บังอร หลอกเสียเจ็บ แต่จะจำ
แอบจริงหนา ทำขึ้นนม ลมรำเพย

ศรีวัฒน์ สุวรรณ

เมฆลอยลือปลิวมาพาทื่นจิต
กลีบไหวพลี้อคู่สมหั้นอบบาง
ดั่งเหวฬีองขาวพราดพรุฑู์กึ่งยลด
พุ่มร่าเพยเพยร่าพึงถึงไต่ดี
งามสุดผาดอากร้ายแล้ดกลายหวาน
เด่นงามล้ำค่าสมุณไพโรที่คั่นเคย

ขไลมชีวิตพลางพิศมาลือพร้าง
กลีบหอมกลางไวยอลดยณฤดี
เรียวขาวใบสออดแทรกงามอร่ามศรี
เหน้อยพลันลือที่ร่าพึงถึงร่าเพย
พึงสะท้านพานยางหยดรดพิษเพย
สุดสเบยได้เพยเอ่ยความนัย

กุศล คำเพราะ

ถือเป็นคนใจดีในชีวิต
เป็นนิสัย ม.เกษตรกรรตทำอาชีพ
มีอาคารยี่สิบหนึ่งของตัวเองไทย
ตั้งสอนให้เป็นคนดีมีวิชา

ค.สมเพียรสอนไม่ดองไม้ประดับ
ไม่เคยหัดนำหน้าใจจนใจกล้า
อินทนิลตะแบกคุณๆก็เรียนมา
แต่ที่หน้าสนใจ..ใช่รำเพย

ต้นรำเพยอยู่ที่ไหนใครรูบ้าง
เพื่อนที่ทางอยู่สอนนอกบอเปิดเพย
ขอขอบคุณเพื่อนมีใจไม่ละเลย
จึงเฝ้าสอนอยู่คุณความดีที่เพื่อนทำ

เห็นต้นรำเพยตกใจ..อะไรหว่า คนทำองนาอย่างอื่นนั้นเขาทำ
เราเป็นเด็กเด็ดผลเล่นเป็นประจำ เรียกว่าถูก"กำหมื่น"ไม่ใช้เขาแะ

ฉวีรักษ์ เกียรติทอง

ขวอนจิตเขยตอกรำเพยยามแรกแย้ม ดุจดั่งแก้วมณีดวงประจักษ์ใจ
 ดอกสีชาดเหลืองส้มขมเพสอินใจ ชูช่อไลวเมื่อดมดมดมดูรา
 กล่าวกั้นว่าตอกรำเพยสรวลอันลาย แผลงพิษร้ายชวนให้ได้ผล
 หากใครโดนยางพุ่งมาทุกครั้งครา พิษขี้มมาที่วกายอาลวาชิวัน
 ถ้าจะเปรียบตอกรำเพยกับนารี เขอนั้นมีพิษชอนจริงมิใช่ฝัน
 แต่มิได้ใช้มีดที่ดทุกอัน เพียงเก็บไว้ป้องกันดักดัดไปเ
 ฉันมิเพื่อนชื้อว่าดูกรำเพย เขาปลุกตอกรำเพยสรวลใจ
 ทั้งสามสี่ที่หน้าบ้านงามวิไล เพื่อนแพื่อนได้ขมดูขล่ำกับรำเพย

© ไร่รัตน์ ภาสกรานนท์

ดอกจำเอยเพียงกลิ่นหอมนำดอมนม

เพียงแต่ข้มท้อมเต็ดดอมนะสหาย

เพราะยางขาวจำเอยเพียงถึงตาย

มีพิษร้ายต่อหัวใจได้แถมจน

เปรียบเป็นหญิงหรือชายที่ร้ายนัก แต่ยังมีคนรักมารวมหมอน
หญิงก็ร้ายชายก็เสียเอวเอวอจน ต่างร่วมขอร่วมเคียงร่วมเคียงกัน

จำเอยเอ๋ยมีชื่ออีกหลายชื่อ ต่างฝึกบรีอเปลี่ยนไปตามใจฉัน
แะศกลายโถงรังรำพันพัน แะอาน่าอันกระบอกนั้นบานบุรี

จำเอยเป็นไม้พุ่มขนาดใหญ่ ไม่ผลัดใบเรื้อนยอดกลมกลมตั้งดีตรี
ลำต้นเปลือกสีน้ำตาลอ่อนมี รูปใบทอกเรียวรีแหลมปลายใบ

ดอกมีหลากหลายสีที่ให้เห็น มีทั้งเป็นเหลืองส้มขาวพราวไฉน
มีกลิ่นหอมอ่อนอ่อนอ่อนนุ่มไป ผลสดสีเข้ลิ้มในมีเม็ดเดี่ยว

สรรพคุณดีดีไม่มีนะ ทั้งต้นจะเป็นพิษสะกิดเสียด
ต่อหัวใจการหายใจได้ทีเดียว หากอยากเที่ยวท่องสวรรค์เชิญทานเลย

อาณนท์ ศรีวิสูตร

ดมร่าเพยพลี้อแผ่วแผ่วไม้ไหว
ปลายก้านใบลือดมพรมกลิ่นหอม
ดอกร่าเพยเหลืองส้มขาวพราวพะยอบ
พาใจน้อมนึกร่าพิงถึงร่าเพย
สารร่าเพยท่อนแพริยอวี่งเบริยอวม
ใครมาชมเวอตุ้มมีอยู่เฉย
เป็นนักอวี่งแกร่งกล้าทำเบริยบเบริย
เจ้าข้าเอ๋ยในสวนงามต้องงามเกรง

ต้นร่าเพยอยู่วงศ์เดียวกับส้ม อย่ำเด็ดขมดอกสวยด้วยริบเร้ง
ยางมีพิษถึงปลิดชีพนะตะเออ ถ้าละเลงเล่นมันพลันลอดตาย
ปรับระดับเสียงรายในสวนศรี พริ้งพราวดีสีสวยงามเฉิดฉาย
อย่ำให้ไก่ส้มเด็กเล่นทั้งหญิงชาย ระอวี่งภัยอาจเกิดได้เพราะชุกชุน

ดมร่าเพยหอมร่ากลิ่นร่าเพย น้องนางเคยขับละอวี่งกลิ่นจิตหม่น
พี่ลอบเจ้าเคอ้าคุดูกปกกมด เราลอบคนยลร่าเพยเผยความใน

ดอองพร เดชกุลธอง

รำเพยอยู่ คู่พี่ พี่มีสุข รำเพยทุกข์ พี่ทุกข์ยิ่ง คริ่งหนาแล้ว
รำเพยห่าง พี่แทบม้วย ด้อยทุกครา รำเพยแล้ว เข้าใจดี พี่ครรถมา
ดูระนาด ปี่พาทย์แล้ว เจ้ารู้หนอ เสียดใจเพราะคน ขวอนฟังหนา
ต้องอยู่พร้อม เต็มล้ารับ กำกับมา ลี้ใจหนา มาขาดหาย ไม่เพราะเลย
เบรียบรำเพย น่องนี้หรือ คือระนาด หากเจ้าขาด ซึ่งไม่ตี ดีไหมเอ๋ย
กลับเถิดหนา ระนาดเอก แจกเขินเคย ไม่เจ้าเอ๋ย เคยตีหนอ ขอร้องมา
นี้พ่อตำ ได้เวลา ชักผ้าแล้ว เสียดใจแล้ว แก้อหูสั้น ขวัญพา
มาตอนไหน ใยไม่บอก ชักกลองตา มโนหนา มาหายดับ ไม่กลับคืน

โกสุมิ ชิโรโรอัน

รำเพยเจ้าอย่าหาว่าใจเจ้า
ไม่รู้รักชื่อเจ้าเข้าใจหนา
เห็นดอกจริงยิ่งแน่เคยเห็นมา
ดอกนี้หรือที่ชื่อว่ารำเพยรำพัน
ดอกบานบุรี ยี่โถ หรือกระบอง
ดอกกระทอกยอกใจให้ฉงน
คนกรุงเทพเรียกชื่อนี้รักก็คน
แม่หน้ามนหลายชื่อหรือหลายใจ

ชื่อรำเพยบานบุรีหรือยี่โถ พังดูไก่โถ ไม่พุ่มใหญ่รู้ไหม
ใบเรียวยาวแหลมขอบเรียบสีเขียวแฉฉฉ ไม่ผลัดใบใจมั่นคงอนงค์นาง
ดอกรำเพยสดสวยมากหลากสี อดรามติสีเหลืองส้มสีทาบ้าง
กลีบดอกทอมนิยมปลูกไว้ข้างทาง ให้อยู่ห่างเพราะพิษร้ายหน่ยรำเพย
ดอกรำพันดมรำเพยพัดพัดไฉฉ อดยาเผเลอดไปห้ามเด็ดดมดมเฉยเฉย
ยางขาวขาวราดน้ำนมหน้าตมเขย แม่คุณเคยคือพิษร้ายต้อดงหน่ยไป

อดุพร อดรรณปากแพรก

หอมกลิ่นอ่อนนวลมาเฝ้าเฝ้าเฝ้า

และเฝ้าเฝ้าเฝ้าแต่เฝ้าเฝ้า

กอดกอด กอดกรุ่นร่ำดอกร่ำเพย

ไอ้ดอกเฝ้าเฝ้าเฝ้าเฝ้าอยู่กลางดง

พิษขมของนางเข้าหัวใจร้ายแรงนัก

เหมือนพิษรักกร่อนกลองใจให้โหดหง

จะถอนพิษพิศवासให้ขาดดง

ชีพก็คงเสียนม้วยด้วยเหมือนกัน

กตัญญูบางสัปดาห์เหือดเฝ้าเฝ้าเฝ้า

บานประดับเจียวนอนดูเฝ้าเฝ้าเฝ้า

ให้สดชื่นดูสดชื่นทุกถรณ์

ไม่ปล้ำเฝ้าเฝ้าให้เฝ้าเฝ้าเฝ้าเฝ้า

บุตรีรัตน์ ๑๖๖๖

ถูกอะไรทำไว้ในมือท่าน
มองไม่เห็นไม่เห็นไม่เห็นเป็นปริศนา
ท่าอะไรทำให้มองดูองศาองศา
มันจะเป็นเรทอาทรีอานนท์

เขาให้สร้อยาเพียงเลยไปเล่น
กับอานนท์คนหน้าเป็นเห็นองศา
ดอกร้าเพียงเลยร้าพั้งพั้ง ได้ยด
เจ้างามจนคนคิดถึงคะนึ่งครด

เคยเห็นจนจินตนาว่าสี่เทสี่อง
งามรุ่งเรืองข้างรั้วเลาะริมสี่อง
เทสี่องสี่องหรืออ่าวพราณณด
ข้างขิดขอนทรอนคะนึ่งถึงสี่องนงอก

วิยะดา อารุเตชา

หนึ่งเขยชมดอกไม้พะยะเลยเล่า
 ห่มพฤษภาแวงใบโกฏตามลม
 ดอกว่าพะยะเลยเห็นเป็นไม้พุ่ม
 เบื้องต้นงามน้ำตาละอองใบเล็กเรียว
 ดอกหลายสีส้มเหลืองเรื่อสีขาว
 ไม้พุ่มงามนามเพราะเหตุใจ
 ดอกว่าพะยะแฉงงามยามได้เห็น
 ข้างร้ายจริงยิ่งนักจักรอมตรม
 เปรียบหญิงงามยามเห็นเด่นสวยสด
 ดีกในใจร้ายเหตุคือใจไม่คง
 ดูดอกไม้งามเด่นเห็นสวยสด
 ไร้ระดมอารมณ์ช่างงามเสีย
 เป็นตุ้มทูนขนาดใหญ่ใบสีเขียว
 เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกับกิ่งใบ
 กลิ่นหอมราวสายด้วยด้วยสติได้
 ปลุกท้อไปตามสวนให้ชวนชม
 แต่กลับเน้นพิษแรงแฝงผสม
 หากหลงสมผิดพลาดอาจเสียใจ
 ดูหมดจดสติให้ไหลหลง
 จะปลดปลงเจ็บจิตเพราะพิษเธอ

อัชฌาสัย ณ เชียงใหม่

